

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Навчально-науковий центр післядипломної освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

проф. Гаврилюк С. В. _____

_____ 2013 р.

ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ ТА ІНЖЕНЕРНА ПСИХОЛОГІЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалавра
напряму 6.030102 «Психологія»

Луцьк – 2013

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія праці та інженерна психологія» для студентів за напрямом підготовки 6.030102 «Психологія»

” ____ ” _____, 20__ р. - ____ с.

Розробник: Коць Михайло Онисимович, доцент кафедри педагогічної та вікової психології, кандидат психологічних наук, доцент

Рецензент: Кульчицька Анна Валеріївна, доцент кафедри загальної та соціальної психології, кандидат психологічних наук, доцент

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології

протокол № ____ від ____ . ____ . 20__ р.

Завідувач кафедри: _____ (Гошовський Я. О.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету психології

протокол № ____ від ____ . ____ . 20__ р.

Голова науково-методичної комісії факультету (інституту) _____ (Іванашко О. Є.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № ____ від ____ . ____ . 20__ р.

© Коць М. О., 2013

Вступ

Програма навчальної дисципліни “Психологія праці та інженерна психологія” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму напряму “Психологія”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є знання про психологічні особливості праці людини в нормальних і екстремальних умовах, розвиток особистості фахівця, його ціннісно-сислової сфери.

Міждисциплінарні зв'язки: Психологія особистості, соціальна психологія, психологія управління, вікова психологія

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Психологія праці.
2. Психологічне забезпечення професійної діяльності.
3. Інженерна психологія.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Заочна форма навчання
Кількість кредитів 5	0301 «Соціально-політичні науки»	нормативна
Модулів 4	6.030102 «Психологія»	Рік підготовки 3
Змістових модулів 3		Семестр 5
ІНДЗ: є		Лекції 18 год.
Загальна кількість годин 180		Практичні 6 год.
		Лабораторні 2 год
Тижневих годин	бакалавр	Індивідуальна робота 20 год
аудиторних 5,5		Самостійна робота 134 год.
самостійної роботи 6		Форма контролю: екзамен
індивідуальної роботи 1,4		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Психологія праці та інженерна психологія” є: оволодіння студентами теоретичними знаннями про особливості видів трудової діяльності людини та підготовку її до праці; визначення психологічних аспектів відбору, прийому на роботу і розстановку кадрів; вивчити психологічні проблеми виробничого навчання; засвоїти психологічні аспекти причин виробничого травматизму та ін.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Психологія праці та інженерна психологія” є:

1. Психологічний аналіз діяльності фахівців різного профілю (розробка методів і програм аналізу, вивчення конкретних видів діяльності, аналіз помилок, побудова професіограм і психограм діяльності тощо).

2. Розробка класифікаційних схем і побудова класифікацій професій (спеціальностей).

3. Дослідження механізмів регуляції трудової діяльності в нормальних і екстремальних умовах.

4. Дослідження працездатності людини в різних видах і умовах праці і обґрунтування психологічних рекомендацій щодо її підвищення або підтримання на належному рівні.

5. Вивчення особливостей функціональних (психічних) станів суб'єкта діяльності.

6. Вивчення закономірностей взаємозв'язку особливостей особистості і характеристик діяльності.

7. Обґрунтування системи професійного психологічного відбору спеціалістів.

8. Вивчення процесів формування і становлення особистості професіонала

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- основну проблематику психології праці та інженерної психології;
 - предмет, об'єкт та основні завдання навчального курсу;
 - культурно-історичні основи розвитку психологічних знань про трудову діяльність;
 - основні проблеми розвитку людини у праці;
 - психологічні особливості праці в організації;
- ціннісно-сміслові аспекти трудової діяльності.

вміти :

- використовувати методи психології професійної діяльності;
- здійснювати психодіагностику на виробництві;
- забезпечувати успішну трудову адаптацію;
- проводити професійну орієнтацію і профконсультацію;
- застосовувати психологічне вивчення професії (професіографія);
- здійснювати психологічний вплив на підвищення ефективності управління виробничим процесом;
- здійснювати ретроспективну трудову експертизу (вивчення психологічних аспектів причин виробничого травматизму) та ін.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психологія праці

Тема 1. Предмет і завдання психології праці

Проблема предмету психології праці. Структура професійної діяльності. Виробниче середовище, предметні і соціальні умови праці. Завдання психології праці. Роль психолога праці на підприємстві. Взаємозв'язок професійних вимог і індивідуально-психологічних

особливостей працівника. Професійна придатність, професійний відбір. Категорії «діяльність» і «праця» у психології.

Тема 2. Культурно-історичні основи розвитку знань про працю

Історія зарубіжної соціології і психології праці. Система організації і управління працею Ф. Тейлора. Історія психотехніки. Психотехніка і наукова організація праці. Г. Мюнстерберг, В. Штерн. Основні причини кризи психотехніки. Ідеї пристосування людини до машини. Вивчення особливих станів в екстремальних умовах. Дослідження К. К. Платонова. Сучасний стан досліджень професійної діяльності: психофізіологічні експерименти, системотехнічний напрям, експлуатаційний напрям, педагогічний напрям.

Тема 3. Методи психології праці і структура їх використання.

Емпіричні методи. Метод вивчення документації, метод спостереження, метод опитування, метод вивчення продуктів діяльності, трудовий метод, біографічний метод, виробничий експеримент, метод експертної оцінки (як методи психологічного вивчення професійної діяльності). Методи обробки емпіричних даних. Метод експертної оцінки. Порівняльний аналіз документації. Аналіз помилок. Статистичний і графічний аналізи. Методи інтерпретації дослідних даних.

Тема 4. Психологічні проблеми розвитку людини у праці

Основні етапи розвитку суб'єкта праці. Проблема розвитку професійної самосвідомості. Кризи професійного становлення. Фактори криз професійного становлення. Основні фази криз професійного становлення.

Проблема професійних деструкцій. Основні тенденції розвитку професійних деструкцій. Психологічні детермінанти професійних деструкцій. Рівні професійних деструкцій. Шляхи професійної реабілітації.

Тема 5. Психолог-практик як суб'єкт праці

Проблема «моделі спеціаліста» психолога праці. Протипоказання та особистісні риси, бажані для психолога. Основні етапи формування індивідуального стилю психолога. Імідж психолога-професіонала. «Кризи розчарування» і основні етапи розвитку психолога-професіонала.

Змістовий модуль 2. Психологічне забезпечення професійної діяльності

Тема 6. Психологічні питання трудової адаптації і стабілізації робочих кадрів

Трудова адаптація, її сутність і види. Основні суттєві ознаки трудової адаптації. Біологічний, соціальний, психологічний рівні адаптації. Психологічні аспекти трудової адаптації. Роль формальних і неформальних груп у процесі трудової адаптації. Роль темпераменту і характеру у процесі трудової адаптації. Критерії та методи оцінювання адаптації робочих кадрів. Психологічні особливості адаптації осіб зрілого та похилого віку.

Тема 7. Психологічні аспекти підвищення професійної працездатності працівника

Психологічні стани, які зумовлюють працездатність. Фактори та закономірності змін працездатності. Соціально-економічні фактори. Фактори, що зумовлені тривалістю виробничої діяльності. Зміна працездатності в залежності від тривалості виробничої діяльності. Вплив втоми на працездатність. Стани емоційного напруження і працездатність. Стан психологічної готовності до діяльності. Психологічні методи корекції та профілактики несприятливих функціональних станів.

Тема 8. Психологічні питання безпеки праці

Фактори безпеки праці та їхній взаємозв'язок. Вплив виробничого і соціального середовища на безпеку праці. Методи вивчення й аналіз причин нещасних випадків. Схильність до травматизму, до подолання в небезпечній ситуації. Статистичні методи аналізу причин травматизму. Клінічний метод аналізу причин травматизму. Психологічні засоби підвищення безпечної поведінки працівників у професійній діяльності. Відбір і розстановка працівників. Виховна робота і пропаганда в сфері безпеки праці.

Тема 9. Тема. Психологічні основи професійного відбору, підбору, розміщення та атестації кадрів

Психологічні поняття та критерії професійної діяльності. Прогнозування успішності діяльності працівника. Етапи прогнозування успішності діяльності. Формування індивідуального прогнозу успішності діяльності. Вимоги до процедури дослідження професійно значущих якостей. Технології професійного підбору працівників в організаціях. Центри оцінювання працівників.

Тема 10. Психологічні основи професійної освіти

Сутність і основні стратегії професійної освіти. Психолого-педагогічні стратегії професійної освіти. Ідеї політехнічної освіти. Ідеї безперервної та випереджувальної освіти. Студент як суб'єкт навчальної діяльності. Взаємостосунки студента з викладачами і адміністрацією ВНЗ.

Тема 11. Психологічні особливості праці в організації

Поняття організації. Поняття «організаційна культура». Психологія виробничого колективу. Проблеми керівництва й лідерства в організації. Основи кадрового менеджменту. Зв'язок організації із громадськістю (Паблік рилейшнз). Основи організаційного консультування.

Змістовий модуль 3. Інженерна психологія

Тема 12. Предмет і завдання інженерної психології

Теоретико-методологічні основи інженерної психології. Методологічні, психофізіологічні, системотехнічні та експлуатаційні завдання інженерної психології. Методологічні принципи інженерної психології. Основні теоретико-методологічні концепції інженерної психології. Специфіка методів інженерної психології. Організаційні методи. Емпіричні способи одержання нових знань. Прийоми обробки та способи інтерпретації даних. Види моделювання діяльності оператора.

Тема 13. Психологічні особливості професійної діяльності в системі

«людини-машина»

Особливості і класифікація систем «людина-машина» (СЛМ). Показники якості СЛМ. Оператор в системі «людина-машина» (СЛМ) і загальна схема його діяльності. Прийняття рішень оператором. Професійні дії і професійні завдання у праці оператора. Помилки у праці оператора. Основи проектування СЛМ. Основи експлуатації СЛМ.

Тема 14. Психологічні особливості професійної діяльності в системі

«людини-комп'ютер»

Психологічні особливості системи «людини-комп'ютер». Впровадження комп'ютерних технологій в організаціях. Комп'ютер у діяльності психолога. Комп'ютер як варіант «органопроєкції» людського інтелекту і шляхи збагачення «комп'ютерної метафори».

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ.	Лаб.	Інд.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Психологія праці						
Тема 1. Предмет і завдання психології праці	12	1	-	-	1	10
Тема 2. Культурно-історичні основи розвитку знань про працю	13	1	1	-	1	10
Тема 3. Методи психології праці і структура їх використання	13	1	1	-	1	10
Тема 4. Психологічні проблеми розвитку людини у праці	14	1	1	1	1	10
Тема 5. Психолог-практик як суб'єкт праці	12	1	-	-	1	10
Разом за змістовим модулем 1	64	5	3	1	5	50
Змістовий модуль 2. Психологічне забезпечення професійної діяльності						
Тема 6. Психологічні питання трудової адаптації і стабілізації робочих кадрів	14	1	1	1	1	10
Тема 7. Психологічні аспекти підвищення професійної працездатності працівника	13	1	1	-	1	10
Тема 8. Психологічні питання безпеки праці	13	1	1	-	1	10
Тема 9. Психологічні основи професійного відбору, підбору, розміщення та атестації кадрів	12	1	-	-	2	9
Тема 10. Психологічні основи професійної освіти	12	1	-	-	2	9
Тема 11. Психологічні особливості праці в організації	13	2	-	-	2	9
Разом за змістовим модулем 2	77	7	3	1	9	57
Змістовий модуль 3. Інженерна психологія						
Тема 12. Предмет і завдання інженерної психології	13	2	-	-	2	9
Тема 13. Психологічні особливості професійної діяльності в системі «людина-машина»	13	2	-	-	2	9
Тема 14. Психологічні особливості професійної діяльності в системі «людина-комп'ютер»	13	2	-	-	2	9
Разом за змістовим модулем 3	39	6	-	-	6	27
Усього годин	180	18	6	2	20	134

5. Теми практичних / лабораторних занять

5.1. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	К-сть год
1	Культурно-історичні основи розвитку знань про працю	1
2	Методи психології праці і структура їх використання	1
3	Розвиток людини у праці	1
4	Психологічні питання трудової адаптації і стабілізації робочих кадрів	1
5	Психологічні аспекти підвищення професійної працездатності працівника	1
6	Психологічні питання безпеки праці	
	Разом	6

5.2. Теми лабораторних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Психологічне вивчення професійної діяльності	1
2	Психологічна професійна адаптація	1
	Разом	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Предмет і завдання психології праці	10
2	Культурно-історичні основи розвитку знань про працю	10
3	Методи психології праці і структура їх використання	10
4	Психологічні проблеми розвитку людини у праці	10
5	Психолог-практик як суб'єкт праці	10
6	Психологічні питання трудової адаптації і стабілізації робочих кадрів	10
7	Психологічні аспекти підвищення професійної працездатності працівника	10
8	Психологічні питання безпеки праці	10
9	Психологічні основи професійного відбору, підбору, розміщення та атестації кадрів	9
10	Психологічні основи професійної освіти	9
11	Психологічні особливості праці в організації	9
12	Предмет і завдання інженерної психології	9
13	Психологічні особливості професійної діяльності в системі «людини-машина»	9
14	Психологічні особливості професійної діяльності в системі «людини-комп'ютер»	9
	Разом	134

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання складають окремий модуль. Вони мають питому частку в підсумковій оцінці із залікового кредиту й відображають індивідуальну роботу студента. Індивідуальні завдання виконуються студентом на основі знань, одержаних під час практичних, лабораторних занять та самостійної роботи, охоплюють зміст навчального курсу в цілому. Сутність індивідуального завдання полягає в аналізі певної наукової проблеми психології праці та інженерної психології у вигляді реферату 7-10 друкованих сторінок.

Орієнтовна схема реферативного повідомлення:

1. Загальна характеристика досліджуваної проблеми.
2. Аналіз історії проблеми та ступінь її розробленості.
3. Основні питання, яким приділяють увагу дослідники.
4. Висновки та оцінка бакалавром досліджуваної проблеми за власними критеріями.
5. Список використаних джерел.

Змістовий модуль 1. Психологія праці

Тема 1. Предмет і завдання психології праці

Теми рефератів.

1. Проблема психології праці і психологічної науки.
2. Перспективні напрямки досліджень психології праці.

Тема 2. Культурно-історичні основи розвитку знань про працю

Теми рефератів.

1. Психотехніка і її криза.
2. Характеристика сучасного етапу розвитку наукових уявлень про трудову діяльність.
3. Філософські і психологічні відмінності уявлень про працю.

Тема 3. Методи психології праці і структура їх використання

Теми рефератів

1. Методи професіограми.
2. Методи психології праці.

Тема 4. Психологічні проблеми розвитку людини у праці

Теми рефератів

1. Основні етапи розвитку людини у праці.
2. Кризи професійного становлення.
3. Проблема професійних деструкцій.
4. Психологічні ознаки праці.
5. Психологічні чинники суб'єктивної значущості праці.
6. Характеристика криз професійного вибору у підлітків.
7. Синдром "емоційного згоряння" у психолого-педагогічних професіях.

Тема 5. Психолог-практик як суб'єкт праці

Теми рефератів

1. Шляхи формування індивідуального стилю психолога-професіонала.

2. Засоби формування іміджу психолога-профконсультанта.

Змістовий модуль 2. Психологічне забезпечення професійної діяльності

Тема 6. Психологічні питання трудової адаптації і стабілізації робочих кадрів

Темі рефератів

1. Психологічні особливості професіоналізації людини на початку трудової діяльності.
2. Психологічні особливості професіоналізації людини у зрілому віці.

Тема 7. Психологічні аспекти підвищення професійної працездатності працівника

Темі рефератів

1. Особливості перебігу відчуттів і сприймань у процесі професійної діяльності.
2. Психологічні особливості трудової діяльності в екстремальних умовах.

Тема 8. Психологічні питання безпеки праці

Темі рефератів

1. Сутність виробничого стресу (дистресу) і шляхи його профілактики.
2. Вплив людського фактору на безпеку праці.

Тема 9. Тема. Психологічні основи професійного відбору, підбору, розміщення та атестації кадрів.

Темі рефератів

1. Професіограма шкільного психолога.
2. Професіограма медичного психолога.
3. Методи відбору персоналу.
4. Особливості відбору управлінських кадрів.

Тема 10. Психологічні основи професійної освіти

Темі рефератів

1. Формування професійних цілей мотивації.
2. Характеристика криз професійного вибору у юнаків.

Тема 11. Психологічні особливості праці в організації

Темі рефератів

1. Поняття “організаційна культура”.
2. Основи кадрового менеджменту.
3. Проблеми керівництва і лідерства в організації.
4. Індивідуальний стиль діяльності як засіб адаптації людини у трудовій діяльності.
5. Психологічна структура управлінської діяльності.

Змістовий модуль 3. Інженерна психологія

Тема 12. Предмет і завдання інженерної психології.

Темі рефератів

1. Теоретико-методологічні засади інженерної психології як галузі психологічної науки.
2. Загальна характеристика методів інженерної психології.

Тема 13. Психологічні особливості професійної діяльності в системі «людини-машина».

Теми рефератів

1. Загальна схема діяльності оператора.
2. Основи проектування систем «людина-машина» (СЛМ).
3. Основи експлуатації систем «людина-машина» (СЛМ).

Тема 14. Психологічні особливості професійної діяльності в системі «людини-комп'ютер».

Теми рефератів

1. Психологічні особливості системи «людина-комп'ютер».
2. Можливості використання персонального комп'ютера у практичній діяльності психолога.

8. Методи навчання

- 1) словесні, наочні, практичні;
- 2) пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький;
- 3) методи оволодіння новими знаннями, формування вмій і навичок, перевірки та оцінювання знань, умій і навичок;
- 4) методи усного викладу знань, закріплення навчального матеріалу, самостійної роботи з осмислення й засвоєння нового матеріалу роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмій і навичок, перевірки та оцінювання знань, умій і навичок;
- 5) методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання й мотивація учіння, контролю, самоконтролю, взаємоконтролю і корекції, самокорекції, взаємокорекції в навчанні.

9. Методи та засоби діагностики успішності навчання

- 1) тестування;
- 2) розв'язування задач;
- 3) опитування;
- 4) самостійна робота.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Курс «Психологія праці та інженерна психологія» охоплює такі види роботи: теоретичне вивчення програмного матеріалу, практичні заняття, лабораторні роботи, виконання завдань для самостійної роботи, індивідуальних завдань, написання модульних контрольних робіт та підсумкового тесту.

Усі види навчальної діяльності студента оцінюються в балах. Комплексна оцінка знань проводиться за 4-бальною шкалою. Навчальний курс «Психологія праці та інженерна психологія» складається з трьох залікових кредитів, який закінчується іспитом.

Критерії оцінювання роботи студентів

При оцінці роботи студентів на практиці враховується:

- самостійність і творчість у вирішенні навчальних завдань;

- рівень наукової компетентності на заняттях;
- вміння використовувати сучасну науково-методичну літературу при підготовці до занять;
- вміння організовувати дискусії;
- вчасне виконання поставлених завдань;
- якість виконання письмових матеріалів і тематичних завдань з самостійної та індивідуальної роботи;
- вміння представити результати під час навчальних занять.

11. Методичне забезпечення

12. Коць М. О. Психологія праці та інженерна психологія: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. нав. закл. / М. О. Коць. – Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2010. – 138 с.

13. Коць М. О. Профорієнтація та профдобір : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. зал. / М. О. Коць. – Луцьк : «Вісник+К», 2012. –136 с.

12. Список джерел

Основна література

1. Баклицький І. Психологія праці : навч. посіб. / І. Баклицький. – Л. : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2004. – 511 с.
2. Бандурка А. М. Психологія управління : учеб. пособ. для высш. учеб. заведений / А. М. Бандурка, С. П. Бочарова, Е. В. Землянская. – Х. : ООО “Фортуна-пресс”, 1998. – 464 с.
3. Боровский А. Б. Система методов профессиональной ориентации. Кн. 1. Основы профессиональной ориентации : учеб.-метод. пособ. / А. Б. Боровский, Т. М. Потапенко, Г. В. Щекин. – К. : МЗУУП, 1993. – 164 с.
4. Боровский А. Б. Система методов профессиональной ориентации. Кн. 2. Методики профориентационной работы (приложения) : учеб.-метод. пособ. / А. Б. Боровский, Т. М. Потапенко, Г. В. Щекин. – К. : МЗУУП, 1993. – 164 с.
5. Данчева О.В. Практична психологія в економіці та бізнесі : навч. посіб. / О. В. Данчева, Ю. В. Швалб. – К. : Лібра, 1998. – 270 с.
6. Економічна психологія : навч. посіб. / Ложкін Г. В., Комаровська В.Л., Воленюк Н.Ю. – 3-тє вид. – К. : Професіонал, 2008. – 464 с.
6. Зеер Э. Ф. Психология профессий : учеб. пособ. для студ. вузов / Э. Ф. Зеер. – М. : Академический проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2003. – 336 с.
7. Иванова Е. М. Основы психологического изучения профессиональной деятельности : учеб. пособ. / Е. М. Иванова. – М.: Изд-во МГУ, 1987. – 208 с.
8. Климов Е.А. Введение в психологию труда : учеб. для вузов / Е. А. Климов. – М. : Культура и спорт, ЮНИТИ, 1998. – 350 с.
9. Корольчук М.С. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних і екстремальних умовах : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк. – К. : Ніка-Центр, 2006. – 580 с.

10. Корольчук М.С. Теорія і практика професійного психологічного відбору : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк. – К. : Ніка-Центр, 2006. – 536 с.
11. Коць М. О. Психологія праці та інженерна психологія: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. нав. закл. / М. О. Коць. – Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2010. – 138 с.
12. Коць М. О. Профорієнтація та профдобрі : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. зал. / М. О. Коць. – Луцьк : «Вісник+К», 2012. 136 с.
13. Крайнюк В. М. Психологія стресостійкості особистості : монографія / В. М. Крайнюк. – К. : Нікацентр, 2007. – 432 с.
14. Крушельницька Я. В. Фізіологія і психологія праці : навч. посіб. / Я. В. Крушельницька. – К. : КНЕУ, 2000. – 232 с.
15. Лозниця В.С. Психологія менеджменту : навч. посіб. / В. С. Лозниця. – К. : КНЕУ, 1997. – 248 с.
16. Лукашевич Н. П. Психологія труда : учеб.-метод. пособ. / Под ред. Н. П. Лукашевича / Н. П. Лукашевич, И. В. Сингаевская, Е. И. Бондарчук. – К. : МАУП, 1997. – 104 с.
17. Малхазов О. Р. Психологія праці : навчальний посібник / О. Р. Малхазов. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 208 с.
18. Практикум по психологии профессиональной деятельности и менеджмента : учеб. пособие, 2-е изд. / Под ред. Г. С. Никифорова, М. А. Дмитриевой, В. М. Снеткова. – СПб. : Изд-тво С.-Петербургского университета, 2001. – 240 с.
19. Пряжников Н. С. Психология труда и человеческого достоинства : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений / Н. С. Пряжников, Е. Ю. Пряжникова. – М.: Изд. центр “Академия”, 2001. – 480 с.
20. Психологія праці : навч. посіб. / Ложкін Г. В, Воляннюк Н. Ю., Солтик О. О. ; за заг. ред. Г. В. Ложкіна. – Хмельницький : ХНУ, 2013. – 191 с.
21. Толочек В. А. Современная психология труда : учеб. пособ. / В. А. Толочек. – СПб. : Питер, 2005. – 479 с.

Додаткова література

22. Балинт И. Психология безопасности труда : учеб. пособ. / И. Балинт, М. Мурани. – М. : Политиздат, 1968. – 208 с.
22. Бондарчук О. І. Формування психологічної компетентності керівників освітніх організацій в умовах післядипломної педагогічної освіти : наук.-метод. посіб. / [О.І. Бондарчук, Л.М. Карамушка, О.В. Брюховецька та ін. ; за наук. ред. О.І. Бондарчук]. – Розділ 2, підрозділ 2.4. – К. : Наук. світ, 2012. – 190 с.

23. Вітте М. К. Психофізіологічні та естетичні основи НОП : навч. посіб. / М. К. Вітте, І. М. Назимов. – К. : Наукова думка, 1970. – 71 с.
24. Гильбух Ю. З. Психология трудового воспитания школьников: учеб. пособ. / Ю. З. Гильбух, Е. П. Верещак. – К. : Рад. шк., 1987. – 255 с.
25. Гильбух Ю.З. Тренировочные устройства в профессиональном обучении : учеб. пособ. / Ю. З. Гильбух. – К. : Наукова думка, 1979. – 235 с.
26. Горбов Ф. Д. Психоневрологические аспекты труда операторов : учеб. пособ. / Ф. Д. Горбов, В. И. Лебедев. – М. : Наука, 1975. – 221 с.
27. Зайверт Л. Ваше время – в ваших руках: Пер. с нем. / Авт. предисловие В. М. Шмель / Л. Зайверт. – М. : Экономика, 1990. – 232 с.
29. Климов Е. А. Психология профессионального самоопределения : учеб. пособ. / Е. А. Климов. – Ростов-на-Дону: Изд-во “Феникс”, 1996. – 512 с.
30. Котелова Ю.В. Очерки по психологии труда: учеб. пособ. / Под ред. Е. М. Ивановой / Ю. В. Котелова. – М. : Изд-во МГУ, 1986. – 119 с.
31. Лушин П.В. Екологічна допомога особистості в перехідний період: екофасилітації [Текст]: Монографія / Лушин П.В. – Київ, 2013. – 296 с. – (Серія «Жива книга»; Т.2).
32. Психология профессиональной деятельности. 2-изд. / Н. Самоукина. – СПб. : Питер, 2003. – 224 с.
33. Психологія здоров'я людини / Ложкін Г. В, Коцан І. Я., Мушкевич М. І. ; ред. І. Я. Коцана. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – 352 с.
34. Психологія: терміни, поняття, визначення : словник-довідник / Георгій Володимирович Ложкін, Ігор Ярославович Коцан, Валерій Анатолійович Бараннік, Василь Васильович Подляшаник ; за заг. ред. Г. В. Ложкіна. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – 188 с.
35. Практикум по экспериментальной и прикладной психологии: учеб. пособ. / Л. И. Вансовская, В. К. Гайда, В. К. Горбачевский. и др.; под ред. А. А. Крылова. – Л. : Изд-во ЛГУ, 1990. – 272 с.
35. Сорокин П. А. Общедоступный учебник социологии. Статьи разных лет / П. А. Сорокин. – М. : Наука, 1994. – 333 с.
36. Чаусова Т. В. Формування професійної позиції майбутніх психологів у процесі навчання / Т. В. Чаусова // Вісник післядипломної освіти : зб. наук. пр. : у 2-х ч. / Ун-т меседж. Освіти НАПН України ; редкол. : О.Л. Ануфрієва [та ін.]. – К., 2005. – Вип. 9 (22) / голов. Ред. В.В.Олійник. – К. : АТОПОЛ, 2013. – Ч. 2. – С. 74–80.

13. Питання підготовки до іспиту

Психологія праці

1. Предмет психології праці.
2. Основні завдання психології праці.
3. Гуманізація праці і підвищення її продуктивності.
4. Категорії “діяльність” і “праця” у психології.
5. Основні види діяльності психолога на підприємстві.
6. Характеристика взаємозв'язку професійних вимог і індивідуально-психологічних особливостей працівника.
7. Наукові доробки К.К. Платонова з проблем психології праці.
8. Сучасний стан досліджень психологічних проблем професійної діяльності людини та їх теоретико-методологічна основа.
9. Характеристика адаптаційно-виробничого рівня допомоги людині у процесі трудової діяльності.
10. Характеристика соціально-адаптаційного рівня допомоги людині у процесі трудової діяльності.
11. Характеристика ціннісно-смыслового рівня допомоги людині у процесі трудової діяльності.
12. Характеристика соціологічної концепції бюрократії М. Вебера.
13. Концепції “Людських відносин” (Е. Мейо, Ф. Ротлісберг, А. Маслоу та ін.).
14. Концепція трудової мотивації (А. Маслоу).
15. Адміністративна концепція А. Файоля.
16. Теоретико-методологічні проблеми психотехніки.
17. Основоположники психотехніки та їх основні наукові доробки.
18. Найбільш видатні радянські психотехніки та їх основні наукові доробки.
19. Небажані якості (протипоказання) особистості психолога.
20. Основні етапи формування індивідуального стилю професійної діяльності психолога.
21. Шляхи формування іміджу психолога.
22. “Кризи розчарування” майбутнього психолога-професіонала.
23. Етапи професійного розвитку психолога (за М. Пряжніковим).
24. Періодизація розвитку людини як суб'єкта праці (за Є.О. Клімовим).
25. Періодизація засвоєння професії (за Дональдом Сьюпером).
26. Критерії професіоналізму (А.К. Марковою).
27. Суперечливі (амбівалентні) тенденції, які впливають на становлення професіонала (за А.К. Марковою).
28. Кризи професійного становлення (за Е.Ф. Зеєром).
29. Фактори криз професійного становлення (за Е.Ф. Зеєром).
30. Основні фази професійного розвитку (за Е.Ф. Зеєром).
31. Загальна характеристика професійних деструкцій.
32. Психологічні детермінанти професійних деструкцій.
33. Рівні професійних деструкцій (за Е.Ф. Зеєром).
34. Професійні деструкції педагога.
35. Можливі шляхи професійної реабілітації (Е.Ф. Зеєр, М. Пряжніков, Толочек та ін.).
36. Характеристика кризи навчально-професійної орієнтації (від 14-16 до 16-17 років) та способів її подолання.
37. Характеристика кризи професійного навчання та способів її подолання.
38. Характеристика кризи професійної адаптації (перші місяці і роки самостійної роботи) та способів її подолання.
39. Характеристика кризи професійного росту (23-25 років) та способів її подолання.

40. Характеристика кризи професійної кар'єри (30-33 роки) та способів її подолання.
41. Характеристика кризи соціально-професійної самоактуалізації (38-42 роки) та способів її подолання.
42. Характеристика кризи згасання професійної діяльності (55-60 років) та способів її подолання.
43. Характеристика кризи соціально-психологічної адекватності (65-70 років) та способів її подолання.
44. Сутність соціально-психологічної адаптації.
45. Характеристика основних рівнів адаптації.
46. Основні складові частини трудової адаптації.
47. Роль характеру і темпераменту у процесі трудової адаптації.
48. Метод вивчення документації (як метод психології праці).
49. Метод спостереження (як метод психології праці).
50. Метод опитування (як метод психології праці).
51. Метод вивчення продуктів діяльності (як метод психології праці).
52. Трудовий метод (як метод психології праці).
53. Біографічний метод (як метод психології праці).
54. Виробничий експеримент (як метод психології праці).
55. Метод експертної оцінки (як метод психології праці).
56. Сутність емпіричних методів психології праці.
57. Методи обробки емпіричних даних.
58. Інтерпретаційні методи дослідних даних.
59. Загальна характеристика трудової адаптації.
60. Сутність соціально-психологічної адаптації.
61. Роль характеру і темпераменту у процесі трудової адаптації.
62. Критерії та методи оцінювання адаптації робочих кадрів.
63. Психологічні особливості адаптації осіб зрілого та похилого віку.
64. Класифікація та характеристика психічних станів у трудовій діяльності.
65. Зміна працездатності в залежності від тривалості виробничої діяльності.
66. Вплив втоми на працездатність.
67. Стан монотонності і працездатність.
68. Стани емоційного напруження і працездатність.
69. Стан психологічної готовності до діяльності.
70. Психологічні методи корекції та профілактики несприятливих функціональних станів.
71. Психологічні поняття та критерії професійної діяльності.
72. Прогнозування успішності діяльності працівника.
73. Технології професійного відбору працівників.
74. Фактори безпеки праці та їх взаємозв'язок.
75. Вплив фізичного середовища на безпеку праці.
76. Вплив соціального середовища на безпеку праці.
77. Методи вивчення і аналіз причин нещасних випадків на виробництві.
78. Психологічні засоби підвищення безпечної поведінки працівників у професійній діяльності.
79. Статистичний метод аналізу причин виробничого травматизму.
80. Клінічний метод аналізу причин виробничого травматизму.
81. Виховна робота і пропаганда у сфері безпеки праці.
82. Сутність і основні стратегії професійної освіти.
83. Студент як суб'єкт навчальної діяльності.

Інженерна психологія

84. Теоретико-методологічні основи інженерної психології

85. Специфіка методів інженерної психології
86. Особливості й класифікація систем «людина-машина» (СЛМ).
87. Оператор у системі «людина-машина» (СЛМ) і загальна схема його діяльності. Прийняття рішень оператором.
88. Професійні дії й професійні завдання в праці оператора
89. Професійні дії й професійні завдання в праці оператора
90. Основи проектування систем «людина-машина» (СЛМ)
91. Основи експлуатації систем «людина-машина» (СЛМ)
92. Психологічні особливості системи «людина-комп'ютер». Комп'ютер як варіант «органопроєкції» людського інтелекту й шляху збагачення «комп'ютерної метафори»
93. Впровадження комп'ютерних технологій в організаціях. Комп'ютер у діяльності психолога